

Humaniora från småämnena till storfakulteten

Kulturklimatet växlar. För tjugo år sedan ven vänstervinden, och ett kompletterande kylstråk gjorde tillvaron för humanister extra kulen: komplexen gentemot samhällsvetenskaperna. Medan humaniorans egen tradition tycktes stå för något slags ovetenskapliga och ogripbara värden hägrade samhällsvetenskapernas objektivitet; om möjligt skulle det med statistisk bearbetning av det man höll på med, om så svenska språket. Om möjligt skulle människan behandlas värdefritt. Arkeologin flörtade t ex med anglosaxisk systemteoretisk socialantropologi: människor eller myror som enheter – vad gjorde väl det?

I vår inleddes Uppsala universitets humanistdagar under februari bokstavligen med skallande fanfarer. Temat, kring vilket värtaligheten flätas i universitetshusets salar vore också det otänkbara då: "Från stormakt till smånation: Sveriges plats i Europa från 1600-tal till 1900-tal." Och medan Carl X Gustaf på programslaget förgäves belägrar Köpenhamn 1658 tar de självmedvetna ämnena nu åhörarna med storm.

Kan den historiematerialistiske marxisten någonsin förstå vilken roll människans symboler, drömmar och föreställningar haft för hennes uppfattning och handlande i samhället? Många av de ämnesföreträdare som föreläste för allmänheten berättade med märkbar självsäkerhet om den de kulturellt styrda handlingsmönstrens plats i

och betydelse för vår historia. Ett gott exempel var musikvetaren docent Anna Johanssons exposé över heroer och anti-hjältar i svensk sjuttonhundratalsmusik: med Gustaf III som propagandamedveten operaimpressario men även som matglad idiot i kejsarinnan Katarinas "motmusik" efter krigsutbrottet 1788. För första gången på tvåhundra år klingade delar av den svenska musikhistorien – framförd av en rumänsk stråkkvartett ur akademiska kappellet. Det är det vitala universitetets genuina internationalisering! Sjuttonhundratals temat fullföljdes av professor Sven Åke Heed som spårade operan "Gustav Vasas" rötter tillbaka över Metastasio till Corneille. Skulle en konung, som hänförs av romersk storsinhet i "Titus' mildhet" visa sig mindre storslagen mot Anjalamännen än scenens Titus mot Cinna?

Nåväl, tänker åhöraren när han går ut ur universitetet. Gustaf III må ha valt samma dag för överfarten till Finland som Gustaf II Adolf mot Tyskland: 23 juni. Och nog må Gustaf IV Adolf ingivit sina kämpar mod genom att anlägga högtalig hjältekonungens värja, handskar och rock. Men en sådan tidens och platsens retorik finns väl knappast i den grå vardagen. I portalhallen passerar han då en blå skylt som meddelar att utbildningsminister Per Unckel den 22 februari skall presentera regeringens forskningsproposition i universitetets sal X, vanligen använd för doktorsdisputationer.